

Vakuutusyhtiöiden tilinpäätös

Vahinkovakuutusyhtiön tilinpäätöksessä vahinkokehityksen ja vakuutuskorvausten aiheuttamat vuosittaiset heilahtelut ovat suuret. Toisaalta näitä heilahteluita tasaavat lakisääteiset varausjärjestelmät. Nämä seikat vaikuttavat olennaisesti vakuutusyhtiön tilinpäätöksen rakenteeseen ja tilinpäätöksestä saataviin tunnuslukuihin. Osan Talouselämänkin käyttämistä tunnusluvuista yhtiöt laskevat viranomaisten määräysten mukaisesti itse, osan laskee Talouselämä. Esimerkiksi liikevaihto on Talouselämän käyttämä mittari, joka ei tilinpäätöksissä esiinny.

Vakuutusyhtiön liikevaihto koostuu vakuutusmaksutuotoista ennen luottotappioita ja jälleenvakuuttajien osuutta, sijoitustoiminnan tuotoista, muista tuotoista ja myynnin yhteydessä tuloutetuista arvonkorotuksista. Kokonaisvakuutusmaksutulo on vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta ja luottotappioita. Vakuutusmaksutulo on vastinetta vakuutusturvasta, joka on alkanut tilikauden aikana.

Sijoitustoiminnan nettotuotot ovat sijoitustoiminnan tuottojen ja kulujen erotus. Sijoitustuottojen suurimpia eriä ovat tuotot kiinteistöistä, osinkoja korkotuotot sekä myyntivoitot. Vastaavasti suurimpia kulueriä ovat kulut kiinteistöistä, korkokulut, mahdolliset arvonalennukset ja myyntitappiot sekä rakennusten poistot. Koska vakuutusmaksutuotot eivät yleensä kata vakuutustoiminnasta aiheutuvia korvaus- ja liikekuluja on sijoitustuottojen oltava riittävän suuret voitollisen liiketuloksen saavuttamiseksi.

Liiketulos on toiminnallista tasoittamatonta vuositulosta kuvaava tulos. Siinä näkyvät korvauskulujen ja sijoitustuottojen aiheuttamat heilahtelut. Liiketulos ei ota huomioon tasoitusmäärää eikä sijoitusten arvonkorotuksia.

Tasoitusmäärä on niin sanottu sidottu varaus, jolla vakuutusyhtiö varautuu runsasvahinkoisten vuosien varalle. Tasoitusmäärää lisäämällä tai vähentämällä yhtiö tasaa vuotuisista tulosta suurilta heilahduksilta.

Nettotulos on Talouselämän laske-
ma tunnusluku, joka saadaan lisää-
mällä liiketulokseen tasoitusmäärä ja
arvonkorotusten muutokset ja vä-

hentämällä varsinaisen toiminnan
verot.

Kokonaispääomantuotto-% mittaa
yhtiön käytössä olevan pääoman
käytön tehokkuutta ja tuloksellisuutta.

Liikekulusuhde-% kertoo, kuinka
paljon liikekulut ovat prosentteina
vakuutusmaksutuotoista. Liikekulut
ovat vakuutusten hankinnan ja hoi-
don sekä yleishallinnon kuluja. Tun-
nusluku kertoo toiminnan tehokkuu-
desta: miten paljon liikekuluja vaatii
tietyin vakuutusmaksutuoton hankki-
minen ja hoitaminen.

Vahinkosuhte-% kertoo korvaus-
kulujen määrän suhteessa vakuu-
tusmaksutuotoihin. Luku mittaa
vahinkokehitystä: miten paljon va-
kuutusmaksutuotoista menee va-
kuutusten korvauskuluihin.

Yhdistetty kulusuhde on yksinker-
teisesti liikekulusuhteen ja vahin-
kosuhteen summa. Tämä prosentti-
luku on yleensä yli sata prosenttia eli
korvaus- ja liikekulut ylittävät vakuu-
tusmaksutuotot. Tämä on pitkäaikai-
sessa vakuutusliikkeessä mahdolis-
ta, koska sijoitustuottojen sijoitus-
tuotot kattavat osan korvaus- ja liike-
kuluista.

Vakuutusyhtiön taloudellista kehi-
tystä arvioitaessa on keskeistä vaka-
varaisuuden arviointi. Vakuutuk-
senottajan kannalta on ensiarvoisen
tärkeää, että yhtiöllä on vahingon
sattuessa varoja sen korvaamiseen.
Vakuutustoiminnalle on ominaista
tuloksen heilahtelu. Vakuutusyhtiö on
turvallinen vakuutuksenottajalle vain,
jos yhtiö säilyttää elinkelpoisuutensa
ajanjaksoina, jolloin vahinkosuhte on
tavallista korkeampi tai sijoitusten
markkinahinnat alhaalla.

Vakavaraisuuspääoma on eräänlainen
riskinkantokapasiteetti, joka
mittaa yhtiön vakavaraisuutta. Se
saadaan laskemalla yhteen toiminta-
pääoma ja tasoitusmäärä. Toiminta-
pääomaan sisältyvät oma pääoma
(voitonjaolla vähennettynä) ja sijoit-
usten arvostuserot. Summasta vä-
hennetään aineettomat hyödykkeet.

Sijoitusten arvostuserot on va-
kuutusyhtiön sijoitusomaisuuden
kirjanpito- ja käyvän arvon erotus.

Vastuunkantokyky-% kertoo vaka-
varaisuuspääoman määrän suhteessa
vakuutusmaksutuotoihin edelli-
seltä 12 kuukaudelta. Kansainvälisiin
kilpailijoihin verrattuna suomalaisten
vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on
korkea vastuunkantokyvyllä mitattu-
na. Riittävän suurena vastuunkanto-
kykynä voidaan pitää noin 50 pro-
senttia.

Vakavaraisuuspääoma vastuuve-
lasta-% kertoo, kuinka hyvin varan-
not kattavat vastuuvelan. Tunnuslu-
vussa vastuuvelka koostuu vakuu-
tusmaksuvastuusta ja korvausvas-
tuusta. Vakuutusmaksuvastuu on se
osa kertyneestä vakuutusmaksutu-
lost, jota vastaava vakuutusturva
kohdistuu tilikauden jälkeiseen ai-
kaan. Korvausvastuu taas on se osa
vakuutuskorvauksista, jonka maksa-
minen siirtyy seuraaville tilikausille.

Omavaraisuusaste-% käyvin arvoin
lasketaan kaavasta:
 $100 * (\text{oma pääoma} + \text{vähemmistö-}$
 $\text{osuus} + \text{kertynyt poistoero} + \text{varauk-}$
 $\text{set} +/\text{- sijoitusten arvostuserot}) +$
 $\text{pääomalainat} - \text{laskennallinen vero-}$
 $\text{velka} / (\text{taseen loppusumma} +/\text{-}$
 $\text{sijoitusten arvostuserät}).$ Käyvät
arvot antavat realistisen kuvan yhtiön
varallisuudesta.